

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

9

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Odgovorni urednik: Franjo Horvatić

Urednik, lektura, korektura: Zorko Marković

Redaktura, tehnički urednik: Marijan Špoljar

Naslovna stranica: Mladen Jakupec

Muzejski vjesnik izlazi jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.
Za sadržaj priloga odgovaraju autori.

Nakladnik

Centar za kulturu, OOUR Muzej grada Koprivnice

ZA NAKLADNIKA

Franjo Horvatić

TISAK

SOUR »PODRAVKA«, OOUR Koprivnička tiskara, 1986.

BROJ 9 – VELJAČA 1986.

GOD. IX

Implicirano je već da izvršeno istraživanje nema namjeru dati konačne istine o razvoju ovoga grada, niti je toliko samoljubivo da ne bi uvažavalo priloge brojnih dosadašnjih znanstvenih istraživanja. Iz tih razloga niti svi budući doprinosi neće biti tek varijacija zabilježenih činjenica što samo svjedoči da Koprivnica (poput mnogih drugih gradića koji po shematskoj razdobi navodno nisu inspirativni po baštinenim kulturno-povijesnim vrijednostima) sadrži u slojevi-ma svoje povijesti, u svojem graditeljskom talogu i umjetničkoj ostavštini vrijedna i inspirativna isku-stva.

Izložbe koje su održane u Galeriji Koprivnica, Ga-leriji slika Varaždin i Likovnom salonu Čakovec, po-stavljene su kronološkim redom: od dijela u kome se razmatraju razlozi i uvjeti nastanka, preko razvoja srednjovjekovnog grada, izgradnje renesansne utvr-de, rasta predgrađa u 17. i 18. stoljeću i života gra-đanske Koprivnice, do polemičkog dijela u kome se poantiraju neke naše zablude, promašaji i stereotipi, ali i predlažu globalna rješenja za očuvanje dijela

identiteta stare gradske jezgre, a time i identiteta ci-jelog grada.

Ono što predstavlja posebnu vrijednost izložbe originalni su pokretni spomenički fragmenti koji situ-acije s karata i fotografija nastoje »oživjeti« i kontek-stualizirati.

Umjetnička topografija, dakle, predstavlja ele-mentarni oblik inventiranja umjetničkih spomenika Koprivnice i ishodišnu formu za svako dublje istraži-vanje pojedinačnih spomenika ili nekoga kompleksa. Naš slučaj inovira mnoge zaključke, budući da se radi o ustanovljenju metodskog modela za sva kasnija istraživanja. Kojim će intenzitetom oni biti vršeni za-visi od društvene volje i mogućnosti (mnoge su ze-mlje posao inventiranja spomenika u prostoru već davno završile), a način kojim će se provoditi zavisi i od definiranja pravog modela. Jedva je potrebno reći da su iskustva dvogodišnjeg rada i njihova galerijska eksplikacija pokazali kako to ne može biti neutralno snimanje stanja niti pozitivistička analiza.

Antun Stišćak, Muzej grada Koprivnice

MONOGRAFIJA BJELOVARA

Mnoga mjesta širom zemlje, kako ona veća tako i ona manja, imaju svoje pisane povijesti, monografije, iz kojih se vidi njihova cjelokupna povijest od postan-ka do danas s obzirom na politički, društveni, eko-nomski, kulturni i sportski razvitak. Po svom postan-ku jedan od najmlađih gradova kod nas, Bjelovar je dobio svoju monografiju 1985. godine. Sam grad i građani Bjelovara su ovom knjigom dobili mnogo. Knjiga je vrlo lijepo opremljena i tehnički riješena. To je prvi utisak kada se knjiga uzme u ruke. Ako knjigu uzmemo i otvorimo je te stanemo listati, onda ćemo vidjeti da knjiga obuhvaća cjelokupnu povijest Bjelo-vara od nastanka, odnosno osnutka grada pa do dan-as, uz dva priloga, »Povijesni razvoj bjelovarskog kraja od prethistorije do srednjeg vijeka«, koji govori o arheološkim istraživanjima na ovom području i o re-zultatima tih istraživanja, te »Planski razvoj grada Bjelovara i obrada graditeljskog nasljeđa historijske jezgre«. Gledajući knjigu bez ova dva priloga treba reći da je njen sadržaj pisan i iznijet jednim kronolo-škim slijedom, po pojedinim periodima vremenskog razvitka. Na izgradnju grada Bjelovara najveći i isklju-čivi utjecaj imali su generali i uprave Vojne krajine, iako je na mjestu njegova nastanka već od ranije po-stojalo naselje. Grad je dakle izgrađen u vojne svrhe, te je njegov postanak, položaj i izgled tome i namije-njen. Prema rečenome proizlazi da je prvi period o kojemu knjiga piše i o kojemu trebamo govoriti turski

period. Ovo razdoblje je, s obzirom na postojeće izvo-re i literaturu, dobro rasvijetljeno, iako će kasniji na-stavljači i istraživači o tom periodu vjerojatno još mnogo reći. Kasniji period sve do početka razvitka radničkog pokreta, socijalističkih i komunističkih ide-ja je, s obzirom na korištenju izvornu građu, ostao ne-što slabije objašnjen i rasvijetljen. Da ne idemo u de-taljiziranje, recimo samo da će ovo cjelovito djelo o povijesti Bjelovara i te kako dobro doći svima onima koji će se dalje baviti poviješću Bjelovara sve do po-jave i razvitka radničkog pokreta kao i od perioda NOB-a na ovamo. Ovdje smo dakle izdvojili jedan pe-riod bjelovarske povijesti. U prilog opravdanju ovoga postupka recimo samo da o radničkom pokretu, o po-javi socijalističkih i komunističkih ideja i o perodu NOB-a postoji mnogobrojna i bogata literatura, te bi se moglo reći da je ovom monografijom ova tematika i ovaj period dobio svoj zaokružen, a možda i kona-čan oblik. Spomenuti priloz, koji su dati u monografiji samo je dopunjuju. Iznesimo ovdje samo još nešto. Arheološka istraživanja na bjelovarskom području nisu bila tako brojna niti sistematska pa ni o naroči-tim rezultatima na polju arheologije ne možemo govo-riti, ali nastojanja osoblja Gradskog muzeja u Bjelova-ru, njihov rad i zalaganje pokazalo je pozitivne rezul-tate, te je i ovaj raniji period, od prahistorije do sred-njega vijeka rasvijetljen što se tiče naseljenosti i ma-terijalne kulture.